

Otázky k bakalářské a postupové zkoušce z historie a teorie činoherního divadla

(měly by podnítit ke stručné úvaze doložené konkrétními příklady; tato úvaha by měla vycházet nejenom ze získaných znalostí, ale i z domýšlení vlastních zkušeností ze ‘scénické tvorby’)

Seznam literatury pro AR 2019/20, z níž vycházejí jednotlivé tematické okruhy, počítá se se znalostí základní literatury z hlavních předmětů a z přednášek Divadlo v historii západní kultury a Divadlo v historii české kultury, proto některé tituly už nejsou opakovaně uváděny.

1. Původ a podstata evropské činohry (divadlo a drama, dramatická a scénická a jejich proměňující se vztahy od renesance k dnešku)

Literatura:

Kotte, A. *Divadelní věda (Úvod)*, Praha 2010: 41–93 (kap. 2 Pojem divadlo) a 94–112 (3. Přechody a hranice) **pdf**

Bernard, J. (Kopecký, J.) *Co je divadlo*, Praha 1983

<http://kramerus-vs.nkp.cz/view/uuid:4f958040-c9dd-11e3-b110-005056827e51?page=uuid:ea641a00-d2b1-11e3-93a3-005056825209>

Perkner, S. / Hyvnar, J. *Řeč dramatu 1. Divadlo a rozhlas*, Praha 1987: 29–34 (Druhy divadla) a 35–128 (Divadlo a historie)

Vostrý, J. „Od podívané k obrazu (Italský vynález scénografie a směry evropského divadla“, 1. část *Disk 2* (prosinec 2002): 17–38 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_2.pdf, 2. část *Disk 3* (březen 2003): 21–44 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_3.pdf **web**

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 11–56 (Pojem dramatického umění) **pdf**

Císař, J. *Přehled dějin českého divadla*, Praha 2006 n. 2009 <http://kramerus-vs.nkp.cz/view/uuid:24643a40-1f28-11e6-8d01-005056827e52?page=uuid:dd457ad0-317d-11e6-a3d3-001018b5eb5c>

<http://kramerus-vs.nkp.cz/view/uuid:0ae9dbb0-1f28-11e6-8d01-005056827e52?page=uuid:79d8ea40-5f9a-11e6-b155-001018b5eb5c>

Fiebach, J. *Od Craiga po Brechta*, Bratislava 1983

2. „Komediantská“ a „literární“ vývojová linie evropské činohry (střídání klasicky „pravidelných“ vzdělaneckých a komediantsky uvolněných tendencí, výchovné a zábavné zaměření a jejich spor i doplňování v průběhu vývoje evropské činohry s příslušnými

hereckými a příp. i scénografickými konsekvencemi)

Literatura:

- Kotte, A. *Divadelní věda (Úvod)*, Praha 2010: 53–76 (od „Používání těla“ po „Postdramatické divadlo“) **pdf**
- Vostrý, J. / Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 171–192 (IV. Herectví a dramatický text), **pdf** resp.
- Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2010: 88–111 (5. Mezi mimem a dramatem) **pdf**
- Bernard, J. *Co je divadlo*, Praha 1983: 72–177 (z kap. IX. Cestami vývoje a proměn divadla)
- Balvín, J. / Pokorný, J. / Scherl, A. (ed) *Videňské lidové divadlo (Od Hanstwursta Stranitzského k Nestroyovi)*, Praha 1990: 14–22 (Úvodem) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:91b3eda0-3004-11e7-9efd-005056827e52?page=uuid:967640e0-5aa7-11e7-80d5-001018b5eb5c>
- Císař, J. „Ponořené téma“, *Divadelní revue* 1993, 2: 19–32
- Lukeš, M. „Alžbětinské divadlo“, in Bejblík, A. / Hornát, J. / Lukeš, M. (ed.) *Alžbětinské divadlo. Shakespearovi předchůdci*, Praha 1978: zejm. 14–19 a 51–55
- Vostrý, J. *O hercích a herectví, druhé doplněné vydání*, Praha 2014: 230–248 (kap. Herec a klaun) **pdf**
- Sílová, Z. „Olga Scheinpflugová a Hugo Haas“, *Disk 6* (prosinec 2003): 48–72 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_61.pdf
- Werich, J. „Klauni“, in: (týž) *Úsměv klauna*, Praha 1984, s. 137–171 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:6967a810-04a6-11e3-beb8-005056827e51?page=uuid:2209eee0-0e6c-11e3-9439-005056825209>

3. Vývoj a podstata činoherních žánrů (klasicky přísné žánrové dělení na klasickou tragédii a klasickou komedii i zvlášť vydělovanou frašku jako původně lidový a pak „pokleslý“ žánr, a žánrový synkretismus a souvislosti jejich zápasu ve vývoji evropské činohry, žánr a styl, genologie postavy)

Literatura:

- Hořínek, Z. *Žánry dramatu*, Praha 1978
- Hořínek, Z. *Cesty moderního dramatu*, Praha 1995 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:9a2fcb60-cdf3-11e7-9c14-005056827e51?page=uuid:f51f9860-4950-11e8-98e3-5ef3fc9bb22f>
- Mocná, D. / Peterka, J. *Encyklopedie literárních žánrů*, Praha / Litomyšl 2004: hesla Komédie, Drama, Tragédie a další podle vlastního výběru
- Vostrý, „Úvod do studia postavy“, *Amatérská scéna* 1982, č. 4–9 a 1983, č. 1–7 **pdf**

- Vostrý, J. *O hercích a herectví*, druhé doplněné vydání, Praha 2014: 89–115 (kap. “Maska a tvář”) pdf
- Auerbach, E. *Mimesis*, Praha 1968: 27–48 (Fortunata) a 383–399 (Muzikus Miller) a další či jiné stránky podle vlastního výběru <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:84c1b890-1c5b-11e8-a0cf-005056827e52?page=uuid:724f48d0-28f4-11e8-8220-005056827e51>
- Bachtin, M. *Dostojevskij umělec*, Praha 1971: 138–245 (Žánrové a syžetově kompoziční zvláštnosti Dostojevského děl) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e0ad6b10-29d2-11e4-8e0d-005056827e51?page=uuid:4968d540-2d9d-11e4-8e0d-005056827e51>
- Styan, J. L. *Černá komedie*, Praha 1967: stránky podle vlastního výběru <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:65d21f30-3e2c-11e4-8fc5-005056827e52?page=uuid:cc6b7a50-45f4-11e4-a450-5ef3fc9bb22f>
- Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 n. 2009: 117–123 (Režijní řešení a žánrově stylový klíč) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

4. Monolog/ičnost/ a dialog/ičnost/ ve vývoji a při tvorbě činohry (od formy jazykového vyjádření a její souvislosti se samotným vznikem činohry a vývojem stylů k monologičnosti či dialogičnosti ve vztazích mezi původci činoherních děl)

Literatura:

- Císař, J. „Ansámblové herectví včera a dnes“ 1 a 2, *Disk 2* (prosinec 2002): 5–16 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_2.pdf a *Disk 3* (březen 2003): 5–15 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_3.pdf
- Lukeš, M. *Umění dramatu*, Praha 1987: 45n. (příslušné stránky z kapitoly Hlavní text dramatu)
- Mukařovský, J. „Dvě studie o dialogu“, in (týž) *Kapitoly z české poetiky I*, Praha 1948: 129–156 [první studie s názvem „Dialog a monolog“ obsažena i v dalších výběrech, kde studie „K jevištnímu dialogu“ chybí] pdf
- Veltruský, J. *Příspěvky k teorii divadla*, Praha 1994: 78 (Dramatický text jako součást divadla <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=403>. Dramatický dialog a pluralita herců) https://is.jamu.cz/el/5453/leto2016/DPHLX02/Veltrusky_Dramaticky_text_jako_soucast.pdf?lang=en;so=ed
- Vostrý, J. / Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 186–189 (z kap. věnované vztahu herce a textu) pdf
- Bachtin, M. *Dostojevskij umělec*, Praha 1971: 9–64 (Polyfonní román F. M. Dostojevského a jeho interpretace v kritické literatuře) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e0ad6b10-29d2-11e4-8e0d-005056827e51>

005056827e51?page=uuid:4968d540-2d9d-11e4-8e0d-005056827e51; srov. Vostrý, J. „K divadelní podobě Dostojevského románu Zločin a trest“, in (týž) *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996: 87

Vostrý, J. „K divadelní podobě Dostojevského románu Zločin a trest“, in (týž) *Činoherní klub 1965–1972 (Praktická dramaturgie)*, Praha 1996: 87–99 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e5a6c010-7e9e-11e3-b80c-005056827e51?page=uuid:cc342360-93cb-11e3-8e84-005056827e51>

Jobertová, D. „Textová analýza dramatu: fungování promluvy v díle Bernarda-Marie Koltèse“, *Disk 1* (červen 2002): 55–64 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_1.pdf

Levý, J. *Umění překladu*, Praha 1963: 111–140 (Překládání divadelního dialogu) https://books.google.cz/books?id=Wxry36Zy3jYC&pg=PA146&lpg=PA146&dq=Lev%C3%BD+p%C5%99ekl%C3%A1d%C3%A1n%C3%AD+divadeln%C3%AD-dialogu&source=bl&ots=eEeK6LfjO1&sig=ACfU3U20nNQgfqFWCdWHrt9O41zuutvANw&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwiR0oq6ua7oAhVB_KQKHR5fDk8Q6AEwA3oECAgQAQ#v=onepage&q=Lev%C3%BD%20p%C5%99ekl%C3%A1d%C3%A1n%C3%AD%20divadeln%C3%ADho%20dialogu&f=false

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2011: 63–79 (z kap. Drama a rétorika) **pdf**

5. Složky činoherního díla a vývojové proměny jejich vztahů (od nadvlády autora, příp. velkých hereckých osobností k režisérskému, příp. scénografickému divadlu, gesamtkunstwerk a montáž)

Literatura:

Císař, J. „Od modernosti k modernosti po modernosti“, in Sílová, Z. (ed.) *Generace a kontinuita (K českému scénickému umění 20. století)*, Praha 2009: 143–174; viz též *Disk 11* (březen 2005): 22–45 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_11.pdf

Vostrý, J. „Scéničnost a múzičnost. Od E. F. Burianova gesamtkunstwerku k dnešku“, *Disk 11* (březen 2005): 46–69 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_11.pdf, též in *Generace a kontinuita (K českému scénickému umění 20. století)*, Praha 2009: 175–202 **pdf**

Honzl, J. *K novému významu umění*, Praha 1956 [<http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:95c68640-08c6-11e4-b1a4-005056827e52?page=uuid:ca7f29e0-1ae2-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>]: 246–260 (Pohyb divadelního znaku) **pdf** a 265–272 (Hierarchie divadelních prostředků) **pdf**

- Kraus, K. „Pro divadlo dramatu“, in (týž): *Divadlo ve službách dramatu*, Praha 2001: 158–178 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:cc6155e0-eafe-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:7d1c18c0-168d-11e3-a9a8-005056825209>
- Mukařovský, J. „K umělecké situaci dnešního českého divadla“, in (týž) *Studie z estetiky*, Praha 1966: 318–325 **pdf**
- Vostrý, J. *O hercích a herectví*, 2. rozšířené vydání, Praha 2014: 249–284 (Herec a režisér) **pdf**
- Fiebach, J. *Od Craiga po Brechta*, Bratislava 1983
- Hyvnar, J. *O českém dramatickém herectví 20. století*, Praha 2008 **pdf**
- Tairov, A. *Odpoutané divadlo*, Praha 2005: 5–79 (Režisérový zápisky) **pdf**
- Vostrý, J. „Od podívané k obrazu (Italský vynález scénografie a směry evropského divadla“, 1. část *Disk 2* (prosinec 2002): 17–38 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_2.pdf, 2. část *Disk 3* (březen 2003): 21–44 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_3.pdf
- Goriaux Pelechová, J. *Divadlo Thomase Ostermeiera. Cesta za novým realismem*, Praha 2014 **pdf**

6. Text dramatu a scénické dílo (vztah verbálních a mimoverbálních, akustických a vizuálních, slovesných a výtvarných elementů v celku inscenace i v herecké tvorbě, jak se projevoval ve vývoji evropské činohry a jaký je v různých případech v současné praxi)

Literatura:

- Císař, J. „Od modernosti k modernosti po modernosti“, in Sílová, Z. (ed.) *Generace a kontinuita (K českému scénickému umění 20. století)*, Praha 2009: 143–174, též in *Disk 11* (březen 2005): 22–45 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_11.pdf
- Honzl, J. *K novému významu umění*, Praha 1956 [<http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:95c68640-08c6-11e4-b1a4-005056827e52?page=uuid:ca7f29e0-1ae2-11e4-8c14-5ef3fc9bb22f>]: 246–260 (Pohyb divadelního znaku) **pdf** a 265–272 (Hierarchie divadelních prostředků) **pdf**
- Hyvnar, J. „Tvorba a struktura inscenace“, in Perkner, S. / Hyvnar, J. *Řeč dramatu I. Divadlo a rozhlas*, Praha 1987: 129–170
- Mukařovský, J. *Studie z estetiky*, Praha 1966: 161–162 (Jevištní řeč v avantgardním divadle) **pdf**, 184–188 („Pokus o strukturní rozbor hereckého zjevu“) a 318–325 (K umělecké situaci dnešního českého divadla) **pdf**
- Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 89–131 (V. Dramatická osoba. Tvorba hercova) **pdf**

Císař, J. *Přehled dějin českého divadla 1 a 2*, Praha 2006
<http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:24643a40-1f28-11e6-8d01-005056827e52?page=uuid:dd457ad0-317d-11e6-a3d3-001018b5eb5c>

a <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:0ae9dbb0-1f28-11e6-8d01-005056827e52?page=uuid:79d8ea40-5f9a-11e6-b155-001018b5eb5c>

Fiebach, J. *Od Craiga po Brechta*, Bratislava 1983

Vostrý, J. „Od Burianova gesamtkunstwerku k dnešku“, in Sílová, Z. (ed.) *Generace a kontinuita (K českému scénickému umění 20. století)*, Praha 2009: 175–202 viz též „Scéničnost a múzičnost. Od E. F. Burianova gesamtkunstwerku k dnešku“, Disk 11 (březen 2005): 46–69 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_11.pdf

Vostrý, J. „Od podívané k obrazu (Italský vynález scénografie a směry evropského divadla“, 1. část *Disk 2* (prosinec 2002): 17–38 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_2.pdf, 2. část *Disk 3* (březen 2003): 21–44 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_3.pdf

Goriaux Pelechová, J. *Divadlo Thomase Ostermeiera. Cesta za novým realismem*, Praha 2014 **pdf**

7. Přirozenost a stylizace ve vývoji evropské činohry (evropské herectví a každodenní chování a proměny jejich vztahu, klasicismus, resp. romantismus a realismus, resp. civilismus, poezie a próza, hovorový jazyk a verš, stylovost a stylizovanost, příp. čisťota stylu a stylový synkretismus v dramatu, herectví i režii)

Literatura:

Auerbach, E. *Mimesis*, Praha 1968: 27–48 (Fortunata) a další stránky podle vlastního výběru [viz i vydání z roku 1998] **pdf**

Götz, F. *Boj o český divadelní sloh*, Praha 1934

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, 2. rozšířené vydání, Praha 2014: 5–32 (Umění vystupovat) a 56–88 (Přirozenost a stylizace) **pdf**; viz i (týž) *Předpoklady hereckého projevu*, Praha 1990: 88–92 (Stylizovat se) **pdf**

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 273–313 (Princip stylizace) **pdf**

Hyvnar, J. *O českém dramatickém herectví 20. století*, Praha 2008 **pdf**

Hyvnar, J. *Herec v moderním divadle*, Praha 2011 **pdf**

Hugo, V. *Předmluva ke Cromwellovi*, Praha 2006 **pdf**

Stendhal. „Racine a Shakespeare“, in (týž) *Energické múzy*, Praha 1970: 31–61 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:586c36d0-29d4-11e4-8e0d-005056827e51?page=uuid:af93f362-2fc1-11e4-a8ab-001018b5eb5c>

8. Způsoby vytváření jevištní postavy v evropské činohře (odstup a ztotožnění, prožívání a představování, resp. Stanislavskij a Brecht a jejich předchůdci i následovníci, tvorba postavy a hercovo „sebevyjádření“, dramatická, resp. herecká postava a její elementy a jejich vazby s ostatními elementy dramatického, resp. scénického celku)

Literatura:

- Vostrý, J. *Stanislavského objev herecké kreativity a jeho sociokulturní souvislosti*, Praha 2018 **pdf**
- Honzl, J. „Herecká postava“, in (týž) *K novému významu umění*, Praha 1956: 239–245 **pdf**
- Hyvnar, J. *Virtuosové (K evropskému herectví 19. a počátku 20. století)*, Praha 2011 **pdf**
- Hyvnar, J. *Herec v moderním divadle*, Praha 2011 **pdf**
- Hyvnar, J. *O českém dramatickém herectví 20. století*, Praha 2008 **pdf**
- Vostrý, J. „Úvod do studia postavy“, *Amatérská scéna 1982 a 1983* (kapitoly Hrdina, Maska, Jednající osoba viz **pdf**)
- Vostrý, J. *O hercích a herectví*, druhé, rozšířené vydání, Praha 2014: 89–115 (Maska a tvář), 116–142 (Prožívat, či představovat?), 143–175 (Od výrazu k jednání), 176–198 (Hra a výpověď), 200–229 (Typ a téma) **pdf**
- Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 89–131 (V. Dramatická osoba. Tvorba hercova) **pdf**
- Mukařovský, J. „Pokus o strukturní rozbor hereckého zjevu“, in (týž) *Studie z estetiky*, Praha 1966: 184–187 **pdf**
- Diderot, D. „Paradox o herci“, in *Diderot o divadle*, Praha 1950: 230–283 nebo jiné vydání [1945: <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:ed417480-4d27-11e3-9c86-005056827e51?page=uuid:9ffe7a00-895f-11e3-83a0-005056825209>]
- Vostrý, J. / Sílová, Z. *Je dnes ještě možné herecké umění?* Praha 2009: 171–192 (IV. Herectví a dramatický text) **pdf**

9. Od dramatické situace k jednání v jevištním prostoru (dramatická situace a mizanscéna, divadelní, jevištní a dramatický prostor a jeho cítění, situace a děj, prostor a čas, ilustrace textu a režijní a herecká „fabulace“)

Literatura:

- Bernard, J. *Co je divadlo*, Praha 1983: 218–240 (Vývoj divadelního prostoru) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:4f958040-c9dd->

11e3-b110-005056827e51?page=uuid:ea641a00-d2b1-11e3-93a3-005056825209

Kotte, A. *Divadelní věda (Úvod)*, Praha 2010: 43–53 (kap. Prostor – lokální akcentace) **pdf**

Císař, J. *Člověk v situaci*, Praha 2000 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:5b1e0880-7881-11e9-ba7f-005056827e51?page=uuid:cd8d8261-5047-4110-b85d-993f9ef50b8c>

Vostrý, J. „Scéna a sklep“, *Disk 5* (září 2003): 6–16 http://disk.obadalek.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_5.pdf

Braun, K. *Divadelní prostor*, Praha 2001

Císař, J. *Základy dramaturgie I (Situace)*, Praha 1999 **pdf**

Vostrý, J. *Režie je umění*, Praha 2001 n. 2009: 39–137 (Specifické problémy režie) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:a8d40220-1e33-11e5-b642-005056827e51?page=uuid:0dc20c90-2cb2-11e5-b57a-005056825209>

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 132–176 (VI. Dramatický děj. První úkol režisérův) a 177–215 (VII. Divadelní scéna. Druhý úkol režisérův) **pdf**

10. Text a podtext, „vnějšek“ a „vnitřek“ (obraz a výraz, konvenční a expresivní chování, přístup „zvnějšku“ a na základě psychologické motivace, psychologicko–realistické a „nepsychologické“ žánry a styly v dramatu i herectví)

Literatura:

Vostrý, J. *O hercích a herectví*, 2. rozšířené vydání, Praha 2014: 143–175 (Od výrazu k jednání), 176–229 (Hra a výpověď; Typ a téma) a 230–248 (Herec a klaun) **pdf**

Kotte, A. Kotte, A. *Divadelní věda (Úvod)*, Praha 2010: 113–135 (kap. 4. Teorie a styly herectví) **pdf**

Vostrý, J. *Stanislavského objev herecké kreativity a jeho sociokulturní souvislosti*, Praha 2018 **pdf**

Lukavský, R. *Stanislavského metoda herecké práce*, Praha 1978 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:e24267d0-f514-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:101426c0-0a7e-11e3-9584-001018b5eb5c>

Hyvar, J. *Herec v moderním divadle*, Praha 2011 **pdf**

Hyvar, J. *O českém dramatickém herectví 20. století*, Praha 2008 **pdf**

Kotte, A. Kotte, A. *Divadelní věda (Úvod)*, Praha 2010: 113–135 (kap. 4. Teorie a styly herectví) **pdf**

Vostrý, J. Od modernismu k postmoderně: expresionismus, *Disk 1* (červen 2002): 6–19 <http://disk.obadalek.cz/wp->

11. Dva směry jevištní komunikace a jejich důsledky a proměny (komunikace mezi jevištěm a hledištěm a komunikace mezi jevištními partnery v postavě i mimo postavu, divadelní konvence a spontánní projev „bez ohledu na publikum“, výraz a sdělení)

Literatura:

Fischer-Lichte, E. *Vnímání a mediálnost*, in Roubal, J. *Souřadnice a kontexty divadla (Antologie současné německé divadelní teorie)*, Praha 2005: 140–146 **pdf**

Kotte, A. *Divadelní věda (Úvod)*, Praha 2010: 76–85 (kap. 25.5) **pdf**

Lazarowicz, K. „Triadická koluze (O vztazích mezi autorem, hercem a divákem v divadle)“, in Roubal, J. *Souřadnice a kontexty divadla (Antologie současné německé divadelní teorie)*, Praha 2005: 23–30

Zich, O. *Estetika dramatického umění*, Praha 1986: 132–176 (VI. Dramatický děj. První úkol režisérův) **pdf**

Veltruský, J. „Příspěvek k sémiologii herectví“, in (týž) *Příspěvky k teorii divadla*, Praha 1994: 117–161 <http://kramerus-vs.nkp.cz/view/uuid:3b6b2030-76fc-11e4-9e20-005056827e52?page=uuid:02c439a0-85d5-11e4-a354-005056825209>

Vojtěchovský, M. / Vostrý, J. *Obraz a příběh (Scéničnost ve výtvarném a dramatickém umění)*, Praha 2008: 241–256 (Závěr: Scénický smysl a dramatický cit) **pdf**

12. Přirozený (národní) jazyk a jazyk činohry (činohra jako divadelní druh, kde se „stále“ či „hlavně“ mluví, stav divadla a stav jazyka /viz české 19. století/, jazyk a mluva, spisovnost a „přirozenost“, resp. stylizovanost, divadelní kultura a kultura jazyka, resp. národa)

Literatura:

Stich, A. „Národní jazyk a jazyk dramatu“, *Disk 5* (září 2003): 86–94 http://disk.obadalek.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_5.pdf

Stich, A. „Český jazyk a dramatický text v 19. století“, in (týž) *Od Karla Havlíčka k Františku Halasovi*, Praha 1996: 101–116, resp. in *Jak rozumět českému dramatu 19. století*, Praha 2019: 14–25 **pdf**

Lukavský, R. *Kultura mluveného slova*, Praha 2000 <http://kramerus-vs.nkp.cz/view/uuid:0e7ccd10-8edf-11e6-baa5-005056827e51?page=uuid:ed651640-9b9b-11e6-9328-005056825209>

Švarcová, Z. „Hlas jako zvon“, *Disk 40* (červen 2012): 30–39

https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_40.pdf

Vostrý, J. „Scénologie mluvního projevu“, *Disk 40* (červen 2012): 40–50 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/12/Disk_40.pdf

13. Nejvýznamnější tradice českého činoherního divadla (tradice jako rezervoár možností; které tradice jsou živé a které zůstávají /třeba ke škodě věci/ opomenuty, původnost a navazování, kontinuita a diskontinuita vývoje v českých podmínkách, české divadlo a nejdůležitější evropské divadelní tradice)

Literatura:

Císař, J. *Česká divadelní tradice: mýtus, nebo živá skutečnost?* Praha 2011 **pdf**

Jindřich Vodák k historii českého divadla, Praha 2017 (zejm. str. 5–73) **pdf**

Götz, F. *Boj o český divadelní sloh*, Praha 1934

Sílová, Z. (ed.) *Generace a kontinuita (K českému scénickému umění 20. století)*, Praha 2009 **pdf**

Cindlerová, J. / Marečková, T. / Pácl, Š. / Ondruch, P. *Slovo a obraz na scéně (Generační příspěvek k současné dramaturgii)*, Praha 2010 **pdf**

Císař, J. *Přehled dějin českého divadla I a II*, Praha 2006
<http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:24643a40-1f28-11e6-8d01-005056827e52?page=uuid:dd457ad0-317d-11e6-a3d3-001018b5eb5c>

<http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:0ae9dbb0-1f28-11e6-8d01-005056827e52?page=uuid:79d8ea40-5f9a-11e6-b155-001018b5eb5c>

Grossman, J. *Analýzy*, Praha 1990: 22–31 (Kapitoly o Jaroslavu Haškovi), 82–97 (Česká klasika a česká divadelní přítomnost) a 389–400 (O výkladu jednoho textu) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:56c13190-05c7-11e4-89c6-005056827e51?page=uuid:e4b76540-284b-11e4-8e0d-005056827e51>

14. Základní vývojové tendence evropské činohry a jejich kořeny: Stendhalovu otázku „Racine, či Shakespeare“ lze rozmnožit: Goldoni, či Gozzi, bohatá podívaná, či chudé divadlo, oficiální („pravidelné“), či alternativní atd.; slohy a styly z hlediska historického a z hlediska typologického, činohra a sociální psychologie: styly „plebejské“ a styly „aristokratické“; smysl pro realitu a /vzpoura/ imaginace, styl a individuální psychologie)

Literatura:

Perkner, S. / Hyvnar, J. *Řeč dramatu 1. Divadlo a rozhlas*, Praha

1987: 29–34 (Druhy divadla) a 35–128 (Divadlo a historie)

Vostrý, J. *Scénologie dramatu*, Praha 2011: 88–111 (Mezi mimem a dramatem) **pdf**

Vostrý, J. „Od podívané k obrazu (Italský vynález scénografie a směry evropského divadla“, 1. část *Disk 2* (prosinec 2002): 17–38 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_2.pdf, 2. část *Disk 3* (březen 2003): 21–44 https://edicedisk.amu.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_3.pdf

Auerbach, E. *Mimesis*, Praha 1968: 27–48 (Fortunata) a 383–399 (Muzikus Miller) a další či jiné stránky podle vlastního výběru [viz i vydání z r. 1998] <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:84c1b890-1c5b-11e8-a0cf-005056827e52?page=uuid:724f48d0-28f4-11e8-8220-005056827e51>

Bernard, J. *Co je divadlo*, Praha 1983: 72–177 (z kap. IX. Cestami vývoje a proměn divadla) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:4f958040-c9dd-11e3-b110-005056827e51?page=uuid:ea641a00-d2b1-11e3-93a3-005056825209>

Stendhal. „Racine a Shakespeare“, in (týž) *Energické múzy*, Praha 1970: 31–61 <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:586c36d0-29d4-11e4-8e0d-005056827e51?page=uuid:af93f362-2fc1-11e4-a8ab-001018b5eb5c>

15. Kdy (čím) začíná a (případně) končí moderní činohra (od naturalismu přes symbolismus a modernu k meziválečné avantgardě a od poválečného „neorealismu“ k absurdnímu divadlu a postmoderně; styly a módy, dobové a osobní „preference“, dílo ve vztahu k publiku a kritice, individuální tvorba a kontext)

Literatura:

Bernard, J. *Co je divadlo*, Praha 1983: 132–177 (Základy moderního divadla a Divadlo hledá své místo a tvář) <http://kramerius-vs.nkp.cz/view/uuid:4f958040-c9dd-11e3-b110-005056827e51?page=uuid:ea641a00-d2b1-11e3-93a3-005056825209>

Císař, J. „Od modernosti k modernosti po modernosti“, in Sílová, Z. (ed.) *Generace a kontinuita (K českému scénickému umění 20. století)*, Praha 2009: 143–174 **pdf**

Gajdoš, J. *Postmoderné podoby divadla*, Brno 2001

Hynar, J. *Herec v moderním divadle*, Praha 2011 **pdf**

(kap. 4. Teorie a styly herectví) **pdf**

Goriaux Pelechová, J. *Divadlo Thomase Ostermeiera. Cesta za novým realismem*, Praha 2014 **pdf**

Kotte, A. *Divadelní věda (Úvod)*, Praha 2010 41–93 (kap. 2 Pojem divadlo) a 94–112 (3. Přechody a hranice) **pdf**

- Vostrý, J. Od modernismu k postmoderně: expresionismus, *Disk 1* (červen 2002): 6–19 http://disk.obadalek.cz/wp-content/uploads/2017/02/Disk_1.pdf
- Vostrý, J. „Od Burianova gesamtkunstwerku k dnešku“, in Sílová, Z. (ed.) *Generace a kontinuita (K českému scénickému umění 20. století)*, Praha 2009: 175–202 **pdf**
- Tille, V. *Divadelní vzpomínky*, Praha 2018 **pdf**
- Götz, F. *Boj o český divadelní sloh*, Praha 1934
- Honzl, J. *Základy a praxe moderního divadla*, Praha 1963: 43–71 (Hra a její proměny), 71–91 (Francouzská divadelní avantgarda) a 131–148 (Sovětské divadelní vlivy a česká avantgarda)
- Hyvnar, J. *Francouzská divadelní reforma*, Praha 1996